

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1997-1998

8 april 1998

VOORSTEL VAN DECREET

– van de heer Marc Olivier c.s. –

**houdende wijziging van het decreet van 23 december 1986
houdende de integratie van de kunstwerken in gebouwen van openbare diensten
en daarmee gelijkgestelde diensten en van door de overheid gesubsidieerde inrichtingen,
verenigingen en diensten die tot de Vlaamse Gemeenschap behoren**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Cultuur en Sport
uitgebracht door mevrouw Mieke Van Hecke**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Louis Bril.

Vaste leden : de heer Joachim Coens, mevrouw Kathleen Helsen, de heer Hugo Marsoul, mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, mevrouw Mieke Van Hecke ;

de heren Louis Bril, Jozef Browaeys, Marino Keulen ;

mevrouw Kathy Lindekens, de heer Michiel Vandenbussche, mevrouw Gracienne Van Nieuwenborgh ;

de heren Frank Creyelman, Emiel Verrijken ;

mevrouw Nelly Maes ;

de heer Jos Stassen.

Plaatsvervangers :

de heren Eddy Schuermans, Walter Vandenbossche, Gilbert Vanleenhove, Marc Van Peel, Hugo Van Rompaey ;

de heren Freddy Feytons, mevrouw Marleen Vanderpoorten, de heer Dirk Van Mechelen ;

de heren Peter De Ridder, André Van Nieuwkerke, Tuur Van Wallendael ;

de heren Pieter Huybrechts, Felix Strackx ;

de heer Herman Lauwers ;

de heer Jos Geysels.

Zie :

891 (1997-1998)

– Nr. 1 : Voorstel van decreet

– Nr. 2 : Amendementen

DAMES EN HEREN,

De commissie voor Cultuur en Sport besprak op 5 en 19 maart 1998 het voorstel van decreet houdende wijziging van het decreet van 23 december 1986 houdende de integratie van de kunstwerken in gebouwen van openbare diensten en daarmee gelijkgestelde diensten en van door de overheid gesubsidieerde inrichtingen verenigingen en diensten die tot de Vlaamse Gemeenschap behoren.

In de zitting van 5 maart 1998 werd het voorstel van decreet toegelicht door de indieners. Op 19 maart 1998 vond de algemene bespreking en de stemming plaats.

I. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR DE HEER MARC OLIVIER, MEDE-INDIENER

De heer Marc Olivier verwijst naar het decreet van 23 december 1986 houdende de integratie van kunstwerken in gebouwen van openbare diensten en daarmee gelijkgestelde diensten en van door de overheid gesubsidieerde inrichtingen verenigingen en diensten die tot de Vlaamse Gemeenschap behoren. Hierin werd bepaald dat ieder publieke rechtspersoon die geheel of gedeeltelijk ten laste van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap een gebouw opricht of verbouwt, alsmede iedere private rechtspersoon die met ten minste 30 procent subsidie ten laste van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap een gebouw opricht of verbouwt, een bepaald percentage van de bouwkosten moet besteden aan in het gebouw geïntegreerde kunstwerken, volgens een in het decreet vastgelegde schaal.

Hij herinnert eraan dat mevrouw Wivina Demeester-De Meyer, Vlaams minister van Financiën, Begroting en Gezondheidsbeleid in haar antwoord op de schriftelijke vraag nr. 31 van 19 november 1997 van de heer Marc Olivier antwoordde dat, hoewel het decreet naar de letter niet van toepassing is op gebouwen met een huurkoop- of leasingcontract, zij naar de geest van dit decreet ook leasing- en huurkoopgebouwen in aanmerking neemt voor geïntegreerde kunstwerken. Zij wenste deze regeling zelfs uit te breiden naar gebouwen met een langlopend huurcontract (Schriftelijke vraag nr. 31 van 19 november 1997 van de heer Marc Olivier, Bulletin Vragen en Antwoorden, Nr. 8, 30 januari 1998, zie bijlage 1).

De heer Marc Olivier benadrukt de noodzaak om het decreet van 23 december 1986 effectief aan te passen, zodat leasing- en huurkoopgebouwen, samen met langlopende huurcontracten voortaan ook naar de letter onder de toepassing van het decreet vallen.

II. ALGEMENE BESPREKING

– Toepassing van het decreet, en de uitbreiding naar huurkoop en leasingformules

Mevrouw Nelly Maes vindt het voorstel van decreet een goed initiatief. Zij herinnert eraan dat het decreet van 23 december 1986 een initiatief was van de heer André De Beul. Een aanpassing van dit decreet aan de nieuwe technieken van de immobiliën-sector is noodzakelijk om te voorkomen dat het decreet wordt ondergraven.

De heer Marino Keulen vraagt in hoeverre het decreet van 23 december 1986 al dan niet wordt toegepast. Geldt dit decreet ook voor bestaande gebouwen die worden verbouwd of geldt het enkel voor nieuwbouw ?

De heer Marc Olivier verduidelijkt dat het decreet van 23 december 1986 van toepassing is op elke investering. Dit kan zowel nieuwbouw betreffen als verbouwing. Voor een overzicht van de naleving van het decreet verwijst hij naar het gecoördineerd antwoord op de schriftelijke vraag nr. 224 van 2 juli 1996 van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen. Uit dit antwoord blijkt dat het decreet binnen de verschillende departementen nogal verschillend wordt toegepast. Dit neemt echter niet weg dat het aan de evoluerende technieken betreffende immobiliënverhuur en -verkoop moet worden aangepast (Schriftelijke vraag nr. 224 van 2 juli 1996 van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, Bulletin Vragen en Antwoorden, Nr. 3, 31 oktober 1996, zie bijlage 2).

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen vindt de gebrekkige naleving van het decreet toch een reëel probleem. Vooral voor universiteitsgebouwen blijkt het niet naleven van het decreet eerder de regel te zijn. Het argument hierbij is dat er financieel onvoldoende ruimte is. Indien er echter een sector is die budgettair erg krap zit, dan is het volgens haar de welzijnssector. Door de omzendbrief van 7 februari 1996, GZI-VIPA 96/1 van de Vlaamse minister van Financiën, Begroting en Gezondheidsbeleid wordt in de welzijnssector echter wél

strikt nagekeken of de reglementering wordt gevolgd. (zie omzendbrief bijlage 3).

De minister deelt mee dat zij bevoegd is voor de administratieve gebouwen van de Vlaamse Gemeenschap en voor het VIPA (Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden). In het kader van het VIPA wordt 60% gesubsidieerd. De begroting voorziet jaarlijks ongeveer 6 miljard wat een investeringsvolume van ongeveer 10 miljard per jaar betekent. De ziekenhuizen, rustoorden, de gehandicaptensector en Kind en Gezin zijn de vier belangrijkste sectoren waar de VIPA-investeringen besteed worden. De omzendbrief van 7 februari 1997 werd samen met een typereglement verstuurd naar de algemene ziekenhuizen, de psychiatrische ziekenhuizen, de rust- en verzorgingstehuizen, de psychiatrische verzorgingstehuizen, de centra voor geestelijke gezondheid, Kind en Gezin en het Vlaams Fonds voor de sociale integratie van personen met een handicap. Al deze instellingen werden er via deze omzendbrief attent op gemaakt dat het decreet van 23 december 1986 effectief moest worden toegepast.

Mevrouw Nelly Maes sluit zich aan bij de opmerking van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen in verband met de schoolgebouwen. Ze wijst erop dat er zeer uiteenlopende interpretaties aan het decreet worden gegeven die steeds tot een niet-toepassing van het decreet leiden. Mogelijk kan bij een aanpassing van het decreet uitdrukkelijk worden verwezen naar de toepasbaarheid ervan op schoolgebouwen.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen werpt op dat de Autonome Raad voor het Gemeenschapsonderwijs (ARGO) stelt dat de ARGO-gebouwen als schoolgebouwen niet onder de toepassing vallen van het decreet van 23 december 1986, vermits zij als dusdanig niet openstaan voor het grote publiek zoals dit voor culturele centra en sporthallen wel het geval is. Zij vraagt zich af of deze stelling wel correct is. Een Centrum voor Geestelijke Gezondheid kan met evenveel stelligheid beweren dat hun gebouw enkel toegankelijk is voor klanten, en niet voor het grote publiek.

De minister wijst erop dat in het decreet nergens wordt bepaald dat het enkel gebouwen betreft die toegankelijk zijn voor het grote publiek. Een gebouw dat voor minstens 30 procent wordt gesubsidieerd door de overheid valt onder de verplichtingen van het decreet.

Mevrouw Nelly Maes meent dat er ook voor de culturele centra onvoldoende waarborgen zijn

ingebouwd om het verplicht aanbrengen van kunstwerken te doen naleven. De subsidieregeling opgenomen in het decreet van 20 maart 1991 betreffende het investeringsfonds ter verdeling van de subsidies voor bepaalde onroerende investeringen die in de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest door of op initiatief van de provincies, de gemeenten of de Vlaamse Gemeenschapscommissie worden gedaan, voorziet immers in een onvoldoende sanctionering. Hierdoor worden de verplichtingen vaak niet nageleefd.

De heer Marc Olivier antwoordt dat het investeringsfonds is ingesteld ter verdeling van toelagen van de Vlaamse regering op gebouwen en onroerende investeringen die door provincies of gemeenten voor hun eigen patrimonium of dat van hun bedrijven of in een opdracht door een intercommunale vereniging worden gedaan. Hij meent dat het hier gaat om een betoelaging waarvoor eveneens de verplichting geldt tot het aanbrengen van kunstwerken, zoals voorzien in het decreet van 23 december 1986. Verder stelt hij dat een subsidie voor het oprichten van gebouwen van openbaar nut door de Vlaamse regering enkel wordt toegekend als de bouwplannen en het lastenboek voorzien in geïntegreerde kunstwerken in het bouwwerk ter waarde van het aangegeven percentage in de totale bouwkosten. De sanctionering is het niet-uitkeren van de subsidie. Hij meent dat een veralgemeende strikte toepassing van het decreet is aangewezen. Hij wijst er aansluitend op dat de sociale bouwmaatschappijen, die ook worden gesubsidieerd, eveneens onder de toepassing van het decreet vallen.

De minister sluit zich aan bij het pleidooi voor een veralgemeende toepassing van het decreet van 23 december 1996. De uitbreiding van de wettekst naar formules van huurkoop en leasing kan eveneens op haar instemming rekenen.

– **Samenstelling van de jury, de selectie van de te plaatsen kunstwerken en samenwerking met de administratie Cultuur en de afdeling Beeldende Kunst en Musea**

Mevrouw Mieke Van Hecke wijst erop dat vanuit de Commissie voor Beelden Kunst wordt gevraagd waarom de afdeling Cultuur niet meer wordt betrokken bij de procedures voor het integreren van kunstwerken in gebouwen. Is er binnen de diensten van de minister van Begroting, Financiën en Gezondheidsbeleid terzake een eigen commissie die de kwaliteit van de aan te kopen kunstwe-

ken beoordeelt ? Is er samenwerking met de administratie Cultuur en kan deze binnen de na te leven procedures een eigen plaats verwerven ? De administratie Cultuur stelt bijvoorbeeld wel de wedstrijdreglementen op die moeten worden nageleefd.

De minister deelt mee dat zij als bouwheer van de Vlaamse Gemeenschap bevoegd is voor het beheer van alle gebouwen waarvan de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest eigenaar is. Zij benadrukt echter dat de administratie Cultuur, afdeling Beeldende Kunst en Musea bij de af te wikkelen procedures wordt betrokken. Dit gebeurt enerzijds voor de gebouwen waarvoor de Vlaamse regering zelf als bouwheer optreedt en anderzijds ook voor gebouwen waar met huurkoopformules of leasingcontacten wordt gewerkt. De administratie Cultuur, afdeling Beeldende Kunst en Musea wordt uitgenodigd om deel uit te maken van de jury, wegens haar deskundigheid terzake. De minister wijst er trouwens op dat de jury voor meer dan de helft is samengesteld uit ambtenaren van deze administratie. Dit als rechtstreekse ambtenaren van de afdeling Beeldende Kunst, of als tewerkgestelde in gesubsidieerde sectoren zoals o.a. Musea. In de omzendbrief werden trouwens verschillende contactadressen opgenomen van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

Op de opmerking van de heer Emiel Verrijken dat men moet rekening houden met de Europese wetgeving, en de deelnemende kunstenaars voor het project niet kan beperken tot Vlaanderen, antwoordt de heer Marc Olivier dat nergens in het decreet werd bepaald dat de kunstenaar een Vlaming moet zijn.

De minister verduidelijkt dat enkel werd bepaald dat het een levend kunstenaar moet zijn. Hierbij moet het niet noodzakelijk gaan om het werk van Vlaamse kunstenaars, al wordt hier wel de voorkeur aan gegeven.

De heer Emiel Verrijken wijst erop dat in Nederland en Duitsland verschillende kunstwerken werden geplaatst door Vlaamse kunstenaars. Het openstellen van onze eigen grenzen voor Europese kunstenaars kan enkel een verrijking zijn voor de kunst. Hij vraagt zich af of de jury die de kunstwerken selecteert al dan niet buitenlandse leden bevat. Dit kan eventuele onrechtmatige bevoordeling los van esthetische normen voorkomen. Hij verwijst naar de Europese richtlijn voor het integreren van Europese kunstenaars en Europese kunst. Op zich komt dit ook neer op het beschermen van de eigen markt, zij het dan de Europese. Wordt er in deze

zin ook in Vlaanderen voorkeur gegeven aan Europese kunstenaars boven niet-Europese ? In dit geval gaat dit automatisch ten koste van de esthetische objectiviteit.

De minister benadrukt dat de kunstwerken op strikt neutrale gronden worden geselecteerd, rekening houdend met de kwaliteit van het kunstwerk en ook de inpasbaarheid in het gebouw of de omgeving. Zij stelt dat, van de geselecteerde kunstenaars voor het Graaf de Ferraris-gebouw, opgenomen in de brochure 'passen en meten', Dora Garcia, Narcisse Tordoir, Richard Venlet en Joëlle Tuerlinckx van niet-Vlaamse oorsprong zijn. Voor het Conscience-gebouw werden nog eens vier niet-Vlamingen geselecteerd, zijnde Delphine Bedel, Patrick Corillon, Orla Barry en Joseph Grigley. De jury bestond uit de volgende leden : Wivina Demeester-De Meyer, Vlaams minister van Financiën, Begroting en Gezondheidsbeleid ; Michel Jaspers, Architect ; Luc Delfosse, Afgevaardigde van de promotor ; Leo Victor, Secretaris-generaal departement A.Z.F ; Jan Verlinden, afdelingshoofd Afdeling Beeldende Kunst en Musea ; Menno Meewis, Middelheimmuseum Antwerpen ; Bart De Baere, Museum van Hedendaagse Kunst Gent ; Paul Willemsen, Argos Brussel.

De inspanningen die worden geleverd bij het integreren van kunstwerken in openbare gebouwen mag volgens de minister niet worden onderschat. Naast de evident artistieke aspecten vraagt de plaatsing van sommige kunstwerken immers ook de tussenkomst van ingenieurs. Zij wenst dat de begeleidingsprocedures en de samenstelling van de jury voor deze formules met dezelfde zorg wordt uitgewerkt. Bij de formule van de huurkoop moet echter rekening worden gehouden met het feit dat de ontwikkelaar mogelijk bepaalt wie de kunstwerken zal plaatsen. In deze zin is zij voorstander van een omstandige omschrijving van de kwaliteitsbewaking die mede moet gebeuren vanuit de afdeling Beeldende Kunst en Musea. Dit principe werd trouwens toegepast bij het Graaf de Ferraris-gebouw, en wordt opnieuw toegepast voor het Conscience-gebouw. In de huurkoopformule wordt met de ontwikkelaar overeengekomen dat de samengestelde jury de keuze maakt van de kunstwerken en de begeleiding. Belangrijk hierbij is dat er tussen de ontwikkelaar en de bouwheer een goed contract wordt opgesteld dat er zorg voor draagt dat de kunstwerken evenals het gebouw zelf voor de vastgelegde periode mee worden onderhouden.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen pleit ervoor om voor kleine projecten, waar voor 200 à 300.000

frank kunstwerken moeten worden aangekocht, de bestaande situatie van niet genormeerde samenwerking met de administratie Cultuur te behouden. Het opleggen van een bijkomende normering zou voor kleinere projecten een te zware belasting worden.

De minister antwoordt dat in de omzendbrief van 7 februari 1996 enkel suggesties worden opgenomen, en dat er nergens bijkomende normeringen worden opgelegd. Het samenstellen van een jury en dergelijke is enkel noodzakelijk voor grotere projecten. Het is echter noodzakelijk dat er zorg wordt voor gedragen dat er kwalitatief goede kunstwerken van levende kunstenaars worden geselecteerd. Hierbij moet het niet noodzakelijk gaan om het werk van Vlaamse kunstenaars, al wordt hier wel de voorkeur aan gegeven. De appreciatie van een kunstenaar in het eigen midden is immers vaak een basis om internationaal door te kunnen groeien. De kunstwerken moeten geïncorporeerd worden in het gebouw, de infrastructuur of de omgeving sensu stricto, zodat zij het karakter krijgen van een onroerend goed of van een roerend goed onroerend door bestemming.

De heer Marc Olivier merkt op dat er mogelijk verwarring bestaat rond de fiscale aftrekbaarheid van kunstwerken. Het begrip geïntegreerd kunstwerk zoals gedefinieerd in het decreet van 23 december 1986 staat los van de fiscale regelgeving rond geïntegreerde kunstwerken.

III. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN STEMMING

Opschrift

Door de heer Marc Olivier (Stuk 891 (1997-1998) – Nr. 2) wordt een amendement ingediend om het opschrift te vervangen door "*Voorstel van decreet houdende wijziging van het decreet van 23 december 1986 houdende integratie van kunstwerken in gebouwen van openbare diensten en daarmee gelijkgestelde diensten en van door de overheid gesubsidieerde inrichtingen, verenigingen en instellingen die tot de Vlaamse Gemeenschap behoren*".

De indiener verduidelijkt dat het een legistische aanpassing betreft. Het opschrift van het te wijzigen decreet betreffende de Vlaamse Gemeenschap is in het Belgisch Staatsblad van 13 februari 1987 in een licht andere vorm bekendgemaakt dan deze van het opschrift van het voorliggende voorstel van decreet. Het opschrift in het Belgisch Staatsblad vermeldt 'integratie van kunstwerken in gebouwen van openbare diensten en daarmee gelijkgestelde diensten en van door de overheid gesubsidieerde inrichtingen, verenigingen en instellingen die tot de Vlaamse Gemeenschap behoren'.

Het amendement wordt unaniem aangenomen met 12 stemmen.

Artikel 1

Op dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt. Het artikel wordt unaniem aangenomen met 12 stemmen.

Artikel 2

In een amendement A (Stuk 891 (1997-1998) – Nr. 2) stelt de heer Marc Olivier voor om de inleidende zin te vervangen door : "*Artikel 2 van het decreet van 23 december 1986 houdende integratie van kunstwerken in gebouwen van openbare diensten en daarmee gelijkgestelde diensten en van door de overheid gesubsidieerde inrichtingen, verenigingen en instellingen die tot de Vlaamse Gemeenschap behoren wordt vervangen door wat volgt* :".

In een amendement B van dezelfde indiener (Stuk 891 (1997-1998) – Nr. 2) wordt voorgesteld om in de voorgestelde tekst op de zevende regel het woord "verkoopt" te vervangen door het woord "verbouwt".

De indiener verduidelijkt dat het hier enkel gaat om het herstel van een materiële fout.

De amendementen A en B, evenals het aldus gewijzigde artikel 2 worden unaniem aangenomen met 12 stemmen.

Het aldus geamendeerde voorstel van decreet houdende wijziging van het decreet van 23 december 1986 houdende de integratie van de kunstwerken in gebouwen van openbare diensten en daarmee gelijkgestelde diensten en van door de overheid gesubsidieerde inrichtingen, verenigingen en diensten die tot de Vlaamse Gemeenschap behoren, wordt unaniem aangenomen met 12 stemmen.

De verslaggever,

Mieke VAN HECKE

De voorzitter,

Louis BRIL

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE**Voorstel van decreet**

houdende wijziging van het decreet van 23 december 1986 houdende integratie van kunstwerken in gebouwen van openbare diensten en daarmee gelijkgestelde diensten en van door de overheid gesubsidieerde inrichtingen, verenigingen en instellingen die tot de Vlaamse Gemeenschap behoren

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Artikel 2

Artikel 2 van het decreet van 23 december 1986 houdende integratie van kunstwerken in gebouwen van openbare diensten en daarmee gelijkgestelde diensten en van door de overheid gesubsidieerde inrichtingen, verenigingen en instellingen die tot de Vlaamse Gemeenschap behoren wordt vervangen door wat volgt :

"Iedere publieke rechtspersoon die geheel of gedeeltelijk ten laste van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap een gebouw opricht of verbouwt, iedere private rechtspersoon die met ten minste 30 % subsidie ten laste van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap een gebouw opricht of verbouwt, alsmede iedere private of publieke rechtspersoon waarmee de Vlaamse Gemeenschap een huurkoopcontract, leasingcontract of huurcontract voor 25 jaar of langer afsluit, moet volgens de hierna volgende schaal een bepaald percentage van de bouwkosten besteden aan in het gebouw geïntegreerde kunstwerken :

- 2 percent voor de eerste schijf, lager of gelijk aan 10 miljoen frank ;
 - 1,5 percent voor de tweede schijf, hoger dan 10 miljoen frank en lager dan 50 miljoen frank ;
 - 1 percent voor de derde schijf, hoger dan 50 miljoen frank en lager dan 100 miljoen frank ;
 - 0,5 percent voor de schijf hoger dan 100 miljoen frank."
-

BIJLAGEN

BIJLAGE 1

Schriftelijke vraag nr. 31 van 19 november 1997 van de heer Marc Olivier,
Bulletin Vragen en Antwoorden, Nr. 8, 30 januari 1998

WIVINA DEMEESTER-DE MEYER

VLAAMS MINISTER
VAN FINANCIEN, BEGROTING EN
GEZONDHEIDSBELEID

Vraag nr. 31
van 19 november 1997
van de heer MARC OLIVIER

Decreet kunstwerken in openbare gebouwen – Leasinggebouwen

De decreten van 23 december 1986 (Belgisch Staatsblad 13 december 1987) houdende de integratie van kunstwerken in gebouwen van openbare diensten en daarmee gelijkgestelde diensten en van door de overheid gesubsidieerde inrichtingen, verenigingen, diensten en instellingen die tot respectievelijk het Vlaams Gewest en de Vlaamse Gemeenschap behoren, bepalen dat iedere publieke rechtspersoon die geheel of gedeeltelijk lastens de begroting van respectievelijk het Vlaams Gewest en de Vlaamse Gemeenschap een gebouw opricht of verbouwt, alsmede iedere private rechtspersoon die met ten minste 30 percent subsidie lastens de begroting van respectievelijk het Vlaams Gewest en de Vlaamse Gemeenschap een gebouw opricht of verbouwt, ertoe gehouden is, volgens de hierna volgende schaal, een bepaald percentage van de bouwkosten te besteden aan in het gebouw geïntegreerde kunstwerken :

- 2 % voor de eerste schijf, lager of gelijk aan 10.000.000 frank (niet van toepassing voor gebouwen die minder dan 5.000.000 frank kosten) ;
- 1,5 % voor de tweede schijf, hoger dan 10.000.000 frank en lager dan 50.000.000 frank ;
- 1 % voor de derde schijf, hoger dan 50.000.000 frank en lager dan 100.000.000 frank ;
- 0,5 % voor de schijf hoger dan 100.000.000 frank.

De regeling is niet van toepassing wanneer het gaat om werken aan als monument beschermde gebouwen of wanneer het de bouw betreft van zuiver technische installaties.

Een subsidie voor het oprichten van gebouwen van openbaar nut kan door de Vlaamse regering enkel worden toegekend als de bouwplannen en het lastenboek voorzien in in het bouwwerk geïntegreerde kunstwerken ter waarde van het hierboven aangegeven percentage in de totale bouwkosten.

1. Welke gebouwen worden door respectievelijk het Vlaams Gewest en de Vlaamse Gemeenschap via een financieringsmaatschappij geleast ?
2. Aangezien deze gebouwen op termijn eigendom kunnen worden van respectievelijk het Vlaams Gewest en de Vlaamse Gemeenschap is het zeker zinvol vermelde decreten ook toe te passen op deze gebouwen. Wat is terzake het beleid van de minister ?

Antwoord

1. De Vlaamse Gemeenschap heeft een huurkoop- of leasingcontract afgesloten voor de volgende gebouwen :
 - Copernicusgebouw, Copernicuslaan in Antwerpen,
 - de gebouwen bestemd voor de ministeriële kabinetten op en om het Martelaarsplein,
 - Graaf de Ferrarisgebouw, E. Jacqmainlaan in Brussel,
 - Hendrik Consciencegebouw, E. Jacqmainlaan in Brussel,
 - gebouw "Instituut voor Natuurbehoud", Kliniekstraat 25 in Anderlecht.

2. Inzake de toepassing van het decreet op huurkoop- of leasinggebouwen kan ik het volgende meedelen. Hoewel het decreet naar de letter niet van toepassing is op deze gebouwen, meen ik dat naar de geest van dit decreet ook leasing- en huurkoopgebouwen in aanmerking komen voor geïntegreerde kunst. Ik wil het decreet dan ook op deze gebouwen toepassen. Voor het Graaf de Ferrarisgebouw en het Hendrik Consciencegebouw was de geïntegreerde kunst reeds opgenomen in het lastenboek. Voor de andere gebouwen zal stilaan de invulling gebeuren. De begroting 1997 voorziet binnen de post "Eerste inrichtingskosten Martelaarsplein" reeds mogelijkheden. Voor 1998 voorziet de begroting in 10 miljoen frank voor de aankoop van kunstwerken in administratieve gebouwen op basisallocatie 74.80 van het programma 26.1 – Gebouwen.

Ik wil hierin zelfs een stap verder gaan en ook in de gebouwen waar een langlopend huurcontract is, in geïntegreerde kunst voorzien. Ik denk hierbij aan het Boudewijncomplex in Brussel, met een huurcontract over 27 jaar.

Ik verwijs voor verdere documentatie naar :

- mijn beleidsbrief van oktober 1996 "Vlaanderen : herkenbaar aanwezig. Huisvesting van de diensten van de Vlaamse regering. Beleidsprioriteiten 1997" en de jaarlijkse actualisaties, neergelegd in de bevoegde commissie van het Vlaams Parlement (Stuk 433 (1996-1997) – Nr. 1) ;
 - de "Toelichtingen bij de middelen- en algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1998" waarin de consequente toepassing van het decreet van 23.10.86 houdende de integratie van kunstwerken in gebouwen van openbare diensten als bijzondere doelstelling is ingeschreven (Stuk 13 (1997-1998) – Nr. 1, blz. 113).
-

BIJLAGE 2

Schriftelijke vraag nr. 224 van 2 juli 1996 van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen,
Bulletin Vragen en Antwoorden, Nr. 3, 31 oktober 1996

LUC MARTENS

VLAAMS MINISTER
VAN CULTUUR, GEZIN EN WELZIJN

Vraag nr. 224
van 2 juli 1996
van mevrouw RIET VAN CLEUVENBERGEN

Decreet kunstwerken in openbare gebouwen – Toepassing

Reeds op 23 december 1986 keurde de toenmalige Vlaamse Raad een decreet goed met betrekking tot de integratie van kunstwerken in openbare gebouwen.

Dit decreet bepaalt dat bij bouw of verbouwing die geheel of gedeeltelijk ten laste komt van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap, een bepaald percentage van de kosten moet worden besteed aan in het gebouw geïntegreerde kunstwerken.

1. Wordt er toegezien op de toepassing van dit decreet voor gebouwen die door de administratie van de minister worden gesubsidieerd ?
2. Om welke kunstwerken gaat het dan meestal ?
3. In welke mate gaat het om kunstwerken van Vlaamse of buitenlandse kunstenaars, mannen of vrouwen ?

N.B.: Deze vraag werd gesteld aan alle ministers.

Gecoördineerd antwoord

Op 23 december 1986 werden door de Vlaamse Raad twee analoge decreten (één voor de Vlaamse Gemeenschap en één voor het Vlaams Gewest) goedgekeurd, houdende integratie van kunstwerken in gebouwen van openbare diensten en daarmee gelijkgestelde diensten en van door de overheid gesubsidieerde inrichtingen, verenigingen en diensten die tot de Vlaamse Gemeenschap/het Vlaams Gewest behoren.

Het toezicht op de toepassing van deze decreten werd niet gecentraliseerd en berust voor elk bouwdoossier (gebouwen in eigen beheer zowel als subsidiedossiers) bij de individuele administraties.

Wel verplichtte de ministeriële omzendbrief van de minister van Cultuur van 4 september 1987 de diverse administraties om elke geplande integratie bij de administratie Kunst te melden en deze daarover telkens een beperkt informatief dossier te bezorgen, foto van de realisatie inclusief.

Bij de administratie Kunst werd uiteindelijk slechts een minimaal aantal dossiers (minder dan 20) ingediend, waarvan vele onvolledig.

Hierna volgt een overzicht van de stand van zaken m.b.t. de toepassing van de integratiedecreten binnen de diverse bevoegdheidsreinen van de Vlaamse regering.

1. Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn

Bedoeld decreet is in hoofdzaak van toepassing op de subsidiëring van culturele centra en openbare bibliotheken. De regeling heeft wel een uitdovend karakter.

De subsidieregeling van de Vlaamse Gemeenschap met betrekking tot culturele infrastructuurwerken, in casu culturele centra en openbare bibliotheken, werd immers opgeheven en vervangen door een subsidieregeling opgenomen in het decreet van 20 maart 1991 betreffende het investeringsfonds ter verde-

ling van de subsidies voor bepaalde onroerende investeringen die in de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaams Gewest door of op initiatief van de provincies, de gemeenten of de Vlaamse Gemeenschapscommissie worden gedaan.

Momenteel worden nog onder meer de culturele centra van Roeselare en Torhout en de bibliotheken van Zulte, Ninove en Jette afgehandeld.

Het toezicht op de toepassing van de decreten houdende de integratie van kunstwerken werd behartigd door de afdeling Gesubsidieerde Infrastructuur en gebeurde via het bouwprogramma en het voorontwerp van het desbetreffende project.

Aangezien de kunstwerken moet worden geïncorporeerd in de infrastructuur of de omgeving stricto sensu, zodat ze het karakter krijgen van een goed onroerend door bestemming, gaat het meestal om beeldhouwwerken of glas-in-loodramen. Deze kunstwerken worden verwezenlijkt door Vlaamse kunstenaars die hetzij individueel, hetzij in wedstrijdverband worden aangesteld.

Binnen de kunstensector wordt op basis van dit decreet, naar aanleiding van de verbouwingswerken van de Ancienne Belgique, een kunstwerk van Marc Verstockt geïntegreerd in de vloer van de inkomhall. Ook voor het bouwproject van het Raveelmuseum zal in de integratie van een kunstwerk in het gebouw worden voorzien.

De decreten van 1986 zijn verder niet van toepassing op de sector van het Jeugdwerk. Binnen deze sector wordt geen infrastructuur gesubsidieerd.

2. Vlaams minister van Financiën, Begroting en Gezondheidsbeleid

De Vlaamse minister van Financiën, Begroting en Gezondheidsbeleid voert inzake de decreten van 1986 een actief beleid.

Dit beleid resulteerde in volgende realisaties.

Voor de twee belangrijkste kantoorgebouwen die momenteel in opdracht van de Vlaamse Gemeenschap worden opgericht in Brussel, namelijk het Graaf de Ferrarisgebouw (huisvesting Leefmilieu en Infrastructuur) en het H. Consciencegebouw (huisvesting Onderwijs), is telkens in de overeenkomsten een bedrag opgenomen van 15 miljoen frank voor de integratie van kunstwerken.

Daarbovenop stelt de promotor nog bijkomend 5 miljoen frank ter beschikking.

De keuze van de kunstenaars zal gebeuren door een deskundige jury. Voor de keuze zal een oproep worden gedaan tot de belangstellende kunstenaars om, na een bezoek aan de bouwplaats, een voorstel met prijsofferte te formuleren. Er is geen beperking wat de aard van de kunstwerken betreft : beeldhouwwerk, schilderijen, plafond-, muur-, vloergeïntegreerde kunstwerken. De voorkeur gaat natuurlijk uit naar in Vlaanderen werkzame kunstenaars.

Verder richtte Vlaams minister Wivina Demeester-De Meyer per 7 februari (1996) een omzendbrief aan de door het VIPA (Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden) gesubsidieerde instellingen waarbij :

- voor de periode 1987-1995 een overzicht wordt gevraagd van de opvolging van de decreten houdende de integratie van kunstwerken ;
- wordt gesteld dat nieuwe subsidie-aanvragen slechts ontvankelijk worden verklaard als de bouwplannen en het lastenboek in een geïntegreerd kunstwerk voorzien.

3. Vlaams minister van Brusselse Aangelegenheden en Gelijke-Kansenbeleid

De Vlaamse minister van Brusselse Aangelegenheden en Gelijke-Kansenbeleid heeft geen eigen infrastructuur onder haar bevoegdheid, noch beheert zij enige subsidieregeling voor gebouwen waarop deze decreten van toepassing zijn.

4. Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken

Uit de antwoorden die door de diverse instanties aan Vlaams minister Luc Van den Bossche werden bezorgd, blijkt dat aan deze decreten zeer uiteenlopende interpretaties worden gegeven die de facto steeds tot een niet-toepassing van de decreten van 1986 leiden.

Hierna volgt een overzicht van deze interpretaties.

DIGO

"De subsidiëring door de DIGO (Dienst voor Infrastructuurwerken van het Gesubsidieerd Onderwijs) werd ingevoerd bij decreet betreffende het Onderwijs van 5 juli 1990. Artikel 13 van de wet van 29 mei 1959 zoals gewijzigd door voormeld decreet stelt de voorwaarden vast om een beroep te kunnen doen op de aan de DIGO toegekende investeringsmiddelen.

De besteding van een bepaald percentage van de bouwkosten aan de integratie van kunstwerken werd hierin niet als verplichting opgenomen.

Indien een inrichtende macht, met toepassing van het decreet van 23 december 1986, de subsidiëring van een dergelijk kunstwerk vraagt, komt dit in principe in aanmerking voor subsidie na beslissing door de raad van bestuur van de DIGO."

ARGO

"De ARGO (Autonome Raad voor het Gemeenschapsonderwijs) stelt dat de decreten van 1986 niet van toepassing zijn op de ARGO-infrastructuur. De ARGO stelt dat uit de voorbereidende werken van de decreten van 1986 blijkt dat de indiener van het decreetsvoorstel de toepassing van dit decreet uitdrukkelijk wenste beperkt te zien tot de gebouwen "die een functie hebben tot opvang van het publiek" en aldus normaal toegankelijk zijn voor het publiek.

De ARGO is van mening dat de ARGO-schoolgebouwen niet onder de toepassing van dit decreet vallen, vermits zij niet als dusdanig openstaan voor het grote publiek zoals dit voor de culturele centra en sporthallen wel het geval is."

Katholieke Universiteit Leuven

".... Het patrimonium van de Katholieke Universiteit Leuven is zeer omvangrijk en manifest aanwezig in het Leuvense stadsbeeld. Voor de buitenwereld vormt het een geheel: de universiteit.

Onder meer hierdoor achten wij het weinig zinvol de toepassing van het decreet louter te bekijken in functie van de afzonderlijke gebouwen of de afzonderlijke gebouwencomplexen. Bovendien vinden wij het maatschappelijk weinig relevant om de reeds schaarse middelen voor kunstwerken te besteden aan louter utilitaire gebouwen, zoals de nieuwe Alma-keuken op campus Arenberg.

In de plaats hiervan opteert de KU Leuven om haar inspanningen op dit vlak prioritair te richten op die gebouwen, die omwille van hun betekenis, bestemming of ligging belangrijk zijn voor onze samenleving of voor het Leuvense stadsbeeld..."

Limburgs Universitair Centrum

“In de voorbije jaren heeft het Limburgs Universitair Centrum met de steun van de Europese Unie-EFRO en van de Vlaamse Gemeenschap (Limburgfonds) twee onderzoekscomplexen opgericht. Het betreft het Instituut voor Materiaalonderzoek, groot 3.420 m² en met een bouwwaarde van 32,4 miljoen frank, en het Expertise-centrum Digitale Media, groot 1.420 m² met een bouwwaarde van 70 miljoen frank.

De beschikbare financiële middelen bleken niet voldoende om ook onmiddellijk in de integratie van kunstwerken te voorzien. Door mecenaat werd wel reeds de inkomhal van het Expertisecentrum voor Digitale Media met enkele kunstwerken verfraaid.”

Vrije Universiteit Brussel

“De oprichting of verbouwing van de universitaire faciliteiten wordt geregeld door het decreet van 12 juni 1991. Gelet op de beperkte omvang van de investeringskredieten en gelet op de bestemming ervan (o.a. het moet onroerende goederen betreffen), is er geen ruimte om kunstwerken aan te kopen lastens de investeringstoelage.”

Ufsia, Antwerpen

“Sinds het van kracht worden van de decreten werd door de Ufsia geen gebouw meer opgericht, noch verbouwingen gerealiseerd, geheel of gedeeltelijk ten laste van de Vlaamse Gemeenschap.”

RUCA, Universitair centrum Antwerpen

Bij de laatste nieuwbouw (faculteitsgebouw Toegepaste Economische Wetenschappen op de Middelheimcampus) werd een monumentaal kunstwerk geïntegreerd, met name het werk “Zoek de zeven” van de hand van Pierre Alechinsky en Hugo Claus.

Het betreft een werk uitgevoerd in geëmailleerde lavasteen, een decompositie van een dichtbundel voorstellend (oppervlakte 18 m²).

Universitair Instelling Antwerpen

De UIA heeft sinds 1987 geen nieuwe gebouwen meer opgericht, noch zware verbouwingen gerealiseerd.

(De instellingen UZ Gent, Universiteit Gent en de Katholieke Universiteit Brussel hebben het hun gevraagde verslag nog niet bij de bevoegde minister ingediend)

5. Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling

De Vlaamse minister van Leefmilieu en Tewerkstelling meldde dat dit decreet geen toepassingen heeft gekregen binnen het departement Economie, Werkgelegenheid, Binnenlandse Aangelegenheden en Landbouw. Dit departement subsidieert geen gebouwen.

6. Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening

De Vlaamse minister van Openbare werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening meldde dat het departement Leefmilieu en Infrastructuur niet betrokken is bij de problematiek van integratie van kunstwerken in openbare gebouwen en tot dusver geen uitvoering heeft gegeven aan het betreffende decreet.

7. Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media

De Vlaamse minister van Economie, KMO, Landbouw en Media deelde mee dat de departementen die onder zijn bevoegdheid vallen geen gebouwen subsidiëren en dat de decreten met betrekking tot de integratie van kunstwerken in openbare gebouwen derhalve niet van toepassing zijn.

8. Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Stedelijk Beleid en Huisvesting

De Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Stedelijk Beleid en Huisvesting diende tot dusver geen gegevens in.

9. Minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie

De minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie liet weten dat binnen zijn bevoegdheid geen bouwwerken werden gesubsidieerd.

Conclusie

Uit de verscheidene antwoorden blijkt dat de bestaande decreten niet de vooropgestelde resultaten hebben bereikt.

Ik zal dan ook aan mijn administratie vragen om de uitvoering van deze decreten te evalueren. Indien blijkt dat deze decreten nog een doelmatige potentialiteit bezitten, zullen ze worden geactualiseerd in samenspraak met de verschillende departementen van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

BIJLAGE 3

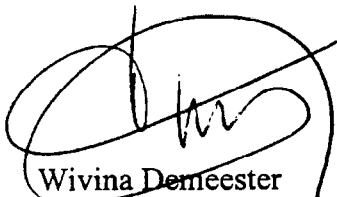
Omzendbrief van 7 februari 1996, GZI-VIPA 96/1 van de Vlaamse minister van Financiën,
Begroting en Gezondheidsbeleid betreffende integratie van kunstwerken in gebouwen

Woord vooraf

De Vlaamse overheid besteedt jaarlijks een aanzienlijk budget - ruim 6 miljard - aan investeringen in kwaliteitsvolle verzorgingsinstellingen, ouderenvoorzieningen en centra voor preventieve en ambulante gezondheidszorg. Terecht gaat er bij deze investeringen veel aandacht naar de functionaliteit van de gebouwen, naar de materiële omstandigheden waarin mensen kunnen worden verzorgd. Het zijn immers essentiële voorwaarden met het oog op een kwalitatief hoogstaande zorgverlening. Maar het zijn lang niet de enige voorwaarden.

De infrastructuur van deze instellingen mag en kan veel meer zijn dan louter *functioneel*. Zo bijvoorbeeld kan de weloverwogen integratie van kunstwerken een im-materiële meerwaarde toevoegen aan de gebouwen en aldus bijdragen tot het creëren van een heilzame en klantvriendelijke leefomgeving. Ik ben er van overtuigd dat de kwaliteit van de zorgverlening hierdoor verrijkt wordt.

Deze bekommernis voor meer creativiteit bij het ontwerpen en uitbouwen van verzorgingsvoorzieningen wordt mij ingegeven vanuit een oprecht streven naar meer levenskwaliteit, ook in een omgeving waar het 'leven' zorg en begeleiding behoeft.

Wivina Demeester

Vlaams minister van Financiën, Begroting
en Gezondheidsbeleid

TOELICHTING INZAKE INTEGRATIE VAN KUNSTWERKEN MET BETREKKING TOT INVESTERINGEN IN TOEPASSING VAN DE VIPA REGLEMENTERING

1. Inleiding

In haar omzendbrief van 7 februari 1996 wees de Vlaamse minister van Financiën, Begroting en Gezondheidsbeleid de raden van bestuur van de door het VIPA gesubsidieerde instellingen op de bepalingen van het decreet van 23 december 1986 houdende de integratie van kunstwerken in gebouwen van openbare diensten en daarmee gelijkgestelde diensten en van de door de overheid gesubsidieerde inrichtingen, verenigingen en instellingen die tot de Vlaamse Gemeenschap behoren.

Dit decreet verplicht de gesubsidieerde instellingen om een bepaald percentage van de totale bouwkosten te besteden aan de integratie van kunstwerken in de gesubsidieerde infrastructuur.

Deze brochure wil voor de instellingen een praktische hulp zijn bij de invulling van deze decretale verplichtingen.

2. Wat is een geïntegreerd kunstwerk?

Als kunstwerk wordt beschouwd elke vorm van scheppend werk uitgevoerd door een levend kunstenaar, wat ook de beoefende discipline is.

Geïntegreerd is het kunstwerk dat zodanig geïncorporeerd wordt in het gebouw, de infrastructuur of de omgeving sensu stricto dat het beschouwd kan worden als een onroerend goed of een goed onroerend door bestemming.

Er is sprake van een geslaagde integratie wanneer het kunstwerk en het gebouw/de omgeving tot een eenheid komen waarbij door een eventuele latere verwijdering van het kunstwerk afbreuk gedaan zou worden aan het gebouw en waarbij het kunstwerk door deze desintegratie een duidelijk waardeverlies zou leiden.

Om een concreet idee te krijgen van wat een geslaagde integratie is/kan zijn, verwijzen we hieronder naar voorbeelden van succesvolle werken:

- School 4 te Leuven gerealiseerd door het kunstenaarsduo Rombouts/Droste.
U kan dit gebouwencomplex, een oude negentiende-eeuwse school die omgevormd werd voor sociale woningbouw, bezoeken na afspraak met Herman Labro die u hierbij graag van deskundige uitleg zal voorzien (contactadres: vzw de Kunstbank, Vaartstraat 30, 3000 Leuven, tel. 016/ 23 31 23);

- de integraties die recentelijk door het kunstenaarsduo Rombouts/Droste in het gebouw van de Sociale Dienst van het VEV (Brouwersvliet 2 te Antwerpen.
- de door Fred Eerdekens en Narcisse Tordoir in het Gebouw van het Vlaamse Parlement (1011 Brussel) geïntegreerde kunstwerken;
- het in het Schouwburgplein (plein voor KNS Antwerpen) geïntegreerde werk van Jan Dries;

3. Hoe een kunstwerk voor integratie selecteren?

De bouwheer kan bij de selectie van het te integreren kunstwerk op verschillende manieren te werk gaan.

De aan te raden procedure is die van de wedstrijd. Deze wedstrijd kan open staan voor alle geïnteresseerde kunstenaars of zich enkel richten tot een beperkt aantal kunstenaars die rechtstreeks uitgenodigd worden om aan deze wedstrijd deel te nemen.

De instellingen die voor een beperkte wedstrijd opteren, kunnen bij de administratie Cultuur de lijst opvragen van de in de voorbije twee jaren op voorstel van de Vlaamse Commissie voor de Beeldende Kunst gesubsidieerde beeldende kunstenaars, alsook de catalogus van de laatste aanwinsttentoonstelling van de Vlaamse Gemeenschap.

De adresgegevens vallen onder de privacyregeling en mogen uitsluitend voor het uitschrijven van de wedstrijd gebruikt worden.

Ten behoeve van de instellingen werd bij deze brochure een voorbeeld van wedstrijdreglement gevoegd. Dit wedstrijdreglement wordt hieronder verder toegelicht.

Idealiter gebeurt de selectie van de kunstenaar aan wie de integratie-opdracht wordt gegeven in de ontwerp-fase. Hierdoor wordt aan architect en kunstenaar de mogelijkheid geboden om tot een kwaliteitsvolle integratie te komen.

4. Het wedstrijdreglement - toelichting

4.1 opdrachtschrijving (art. 1 tot 3)

Het is wenselijk om de opdracht zo nauwkeurig mogelijk te omschrijven.

Essentieel bevatten deze artikels gegevens over de locatie van het te integreren kunstwerk alsook gegevens inzake het onderwerp (thema) en de techniek (kunstdiscipline + eventuele bouwtechnische voorwaarden - vb. materiaalvoorwaarden) die gerespecteerd moeten worden.

Hoe nauwkeuriger de opdracht omschreven wordt, des te gerichter zullen de ingediende ontwerpen zijn.

Voor de berekening van de kostprijs van het te integreren kunstwerk (artikel 3) wordt verwezen naar de omzendbrief:

- 2% voor de eerste schijf, lager of gelijk aan 10 miljoen frank;
- 1,5 % voor de tweede schijf, hoger dan 10 miljoen frank en lager dan 50 miljoen frank;
- 1% voor de derde schijf, hoger dan 50 miljoen frank en lager dan 100 miljoen frank;
- 0,5 % voor de schijf hoger dan 100 miljoen frank.

De integratieverplichting geldt niet voor bouwwerken waarvan de kostprijs minder dan 5 miljoen frank bedraagt.

4.2. deelnemingsvoorwaarden (art. 4)

Door het stellen van deelnemingsvoorwaarden zoals leeftijd en nationaliteit wordt de reikwijdte van de wedstrijd beperkt.

Het stellen van deelnemingsvoorwaarden kan zeker zinvol zijn. Een al te verregaande beperking van het deelnemersveld houdt echter gevaren in voor de kwaliteit van de selectie.

4.3. procedure (art. 5 tot en met 7)

Deze artikels spreken voor zich.

Een bijzonder aandachtspunt vormt de samenstelling van de jury. Deze samenstelling dient gewogen te gebeuren. Best neemt men in zijn jury, naast meer lokaal gebonden kunstkenners, ook steeds leden op die goed bekend zijn met de hedendaagse beeldende kunst.

Hiervoor kan u onder meer putten uit de lijst van erkende kunstcritici (cfr. de lijsten van het AICA), de leden van de Vlaamse Commissie voor de Beeldende Kunst (lijst op aanvraag), de staf van de musea voor hedendaagse en moderne kunst. Eventueel kan u voor deze opdracht beroep doen op de Vlaamse Commissie voor de Beeldende Kunst, de adviesraad die de minister van cultuur bij zijn beleid inzake de hedendaagse kunst bijstaat.

Het is aangewezen om ook de architect van het gebouw als lid aan de werkzaamheden van de jury deel te laten nemen. Een geïntegreerd kunstwerk haalt immers in belangrijke mate zijn kracht uit de confrontatie/synergie van het gebouw binnen het welke het geïntegreerd is.

4.4. algemene bepalingen (art. 9 tot 13)

De artikels 8 tot en met 13 bevatten een aantal bepalingen die in een of andere vorm het best in elk wedstrijdreglement voorkomen. De invoeging van deze artikels in het wedstrijdreglement laat toe om betwistingen en misverstanden achteraf te vermijden.

5. Wedstrijd - bekendmaking

De afdeling Beeldende Kunst en Musea van de Administratie Cultuur publiceert driemaandelijks een nieuwsbrief gericht tot de beeldende kunstenaars.

Voor de open wedstrijden vormt deze nieuwsbrief beeldende kunst, gezien zijn oplage en zijn doelpubliek, een interessante manier van bekendmaking.

Wedstrijden moeten wel tijdig aan de redactie meegedeeld worden om in de nieuwsbrief opgenomen te worden. Voor alle verdere informatie over opname in de nieuwsbrief kan u contact opnemen met mevrouw Cecile Jacobs (tel. 02/501 68 49).

6. Verrekening van de kostprijs

In de meetstaat van de opdracht, bv. in deze van het eerste lot : ruwbouwwerken, kan een artikel "Pro Memorie" ingeschreven worden, onder de titel "Geïntegreerd Kunstwerk", met vermelding van de kostprijs ervan of van het (de) te weerhouden percentage(s) van de totale kostprijs van de opdracht.

In de administratieve voorwaarden van het bestek, wordt dan bij art. 15 betalingen, vermeld dat de totale kostprijs van het geïntegreerd kunstwerk, zoals voorzien in bewust artikel van de meetstaat, rechtstreeks door de initiatiefnemer betaald wordt aan de weerhouden kunstenaar(s) op voorlegging van de facturen en schuldvorderingen door deze laatste(n).

De in te schrijven kostprijs dekt alle kosten verbonden aan de creatie van het geïntegreerd kunstwerk, d.w.z. studie- en ontwerpkosten, materiaalkosten, kunstenaarsgage, vervoerskosten, installatiekosten, enz...

De kosten, eigen aan de integratie van het kunstwerk in, aan of rond het gebouw, worden gefactureerd door de aannemer aan de kunstenaar, die deze doorberekent aan de initiatiefnemer.

7. Bepaling van het te voorziene bedrag voor de integratie van kunstwerken.

Het globale te besteden bedrag voor de integratie van (een) kunstwerk(en) wordt bepaald aan de hand van de decretaal voorziene percentages toegepast op de totale geraamde kostprijs van de voorgenomen uit te voeren werken.

Dit bedrag omvat alle kosten eigen aan de creatie van het of de kunstwerken, zowel als alle kosten voor de integratie ervan binnen, aan of rond het gebouw.

Het ware duidelijk dat voor de bepaling van het te besteden bedrag alle uit te voeren werken in aanmerking dienen genomen te worden, d.w.z. deze behorend tot de drie projectfasen ruwbouw, technieken en afwerking, zoals gesteld in de VIPA-reglementering. In de omzendbrief van 7 februari 1996 werd dit immers reeds bevestigd.

Het niet van toepassing zijn van de verplichting tot integratie van kunstwerken op de bouw van zuiver technische installaties, sluit niet uit dat bij de bouw of verbouwing van verzorgingsinstellingen, bejaardenvoorzieningen of centra voor preventieve ambulante gezondheidszorg de technische installaties, of de zg. projectfase 2, niet zouden in aanmerking dienen genomen te worden voor de bepaling van het te besteden bedrag van kunstwerken.

Met de notie "bouw van zuiver technische installaties" worden eerder constructies bedoeld die een louter technische functie hebben en in principe niet voor het publiek toegankelijk zijn, bv. een waterzuiveringsstation, een verbrandingsoven, een elektriciteitscentrale.

Een ziekenhuis, een C.G.G.Z. of een rusthuis bijvoorbeeld kunnen in dit opzicht bezwaarlijk als zuivere technische installaties beschouwd worden. Het zijn immers gebouwen met een specifieke functie in de persoonsgebonden sector en aldus normaal toegankelijk voor het publiek.

Er zijn een aantal technische installaties te voorzien die een onderdeel uitmaken van de bouw of verbouwing van een dergelijke infrastructuur, zoals bv. verlichting, centrale verwarming, ventilatie, sanitair, brandbeveiliging, signalisatie, e.d. Deze installaties zijn eigen aan de werking ervan en noodzakelijk om de specifieke publieke functie van dergelijke instellingen te waarborgen.

Deze technische installaties kunnen derhalve principieel niet los gezien worden van het totale bouwconcept van deze instellingen.

In dit kader dienen dan ook de globale verbouwings- of bouwwerken, m.i.v. de technische installaties, in de VIPA-sector in aanmerking genomen te worden voor de bepaling van het bedrag van het geïntegreerd kunstwerk.

8. De integratie van kunstwerken als ontvankelijkheidsvereiste.

Verwijzend naar de omzendbrief van 7 februari 1996 wens ik nogmaals duidelijk te stellen dat vanaf 1996, in alle nieuwe aanvragen tot het bekomen van investeringssubsidies een geïntegreerd kunstwerk ter waarde van het decretaal bepaalde percentage van de totale bouwcost dient voorzien te worden.

Bij aanvragen die kaderen in de zg. VIPA-procedure dient bij de aanvraag tot subsidiebelofte een verklaring gevoegd conform formulier 2 in bijlage bij de omzendbrief van 7 februari 1996. Bij de aanvraag tot subsidiebeslissing zal het te besteden bedrag genoteerd worden en zal het bestek en de plannen de integratie van het te voorziene kunstwerk zo mogelijk reeds omvatten.

Bij de lopende dossiers in het kader van de zg. "klassieke" procedure, d.i. de procedure voor subsidieaanvragen die geldig is vóór het effectief in voege treden van de VIPA-procedure, zal, vanaf 1.01.1996, bij de nog in te dienen aanvragen voor de goedkeuring van definitieve ontwerpen, eveneens dienen te blijken dat men aan de verplichting tot integratie van een kunstwerk zal tegemoet komen, en dit ter waarde van het decretaal bepaalde percentage van de bouwcost der vanaf 1.01.1996 nog voorgenomen of uit te voeren werken.

Concreet zal daartoe bij de aanvraag tot goedkeuring van een eerstvolgend ontwerp dossier een verklaring dienen gevoegd te worden conform formulier 2 in bijlage bij de omzendbrief van 7 februari 1996.

9. Subsiëring van het geïntegreerd kunstwerk.

Zowel voor de dossiers die kaderen in de nieuwe VIPA-procedure als de hangende dossiers in de pré-VIPA-procedure, zal de kostprijs van de geïntegreerde kunstwerken in dezelfde mate als de werken in aanmerking kunnen genomen worden voor een investeringssubsidie binnen de vastgestelde maximale subsidiebedragen of maximale subsidiabele bedragen weergegeven in de besluiten en reglementeringen terzake.

10. Contactadressen Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap

Administratie Cultuur
afdeling beeldende Kunst en Musea
Parochiaansstraat 15

1000 Brussel

mevrouw Cécile Jacobs (02/501 68 49)
de heer Hans Feys (02/501 68 34)

Administratie Overheidsopdrachten, Gebouwen
en Gesubsidieerde Infrastructuur
afdeling Gesubsidieerde Infrastructuur
Kunstlaan 52

1000 Brussel

ing. Marc Cockx (02/507 46 52)
ir. Willy Borremans (02/507 46 46)

VOORBEELD VAN WEDSTRIJDREGLEMENT

WEDSTRIJD KUNSTWERK GEBOUWENCOMPLEX "TEN ANKER", EKELGEM

Opdrachtomschrijving

Artikel 1

Door de initiatiefnemer wordt een wedstrijd uitgeschreven met het oog op de bekroning van een ontwerp voor een te realiseren geïntegreerd kunstwerk, voor het gebouwencomplex "Ten Anker" te Ekelgem.

Artikel 2

De ontwerpen dienen gericht te zijn op de uitvoering van een kunstwerk binnen het gebouwencomplex "Ten Anker", Kasteelpark 5, (achter het gemeentehuis), Ekelgem.

Ten einde een optimale integratie van het uit te voeren kunstwerk te bekomen, kunnen de kandidaten de beschikbare ruimte ter plaatse komen bekijken, mits voorafgaande telefonische afspraak met Sven Deryck, directeur van "Ten Anker", tel. 000/00 00 00.

Artikel 3

Het kunstwerk dient geïncorporeerd te worden in het gebouw, zodat het op die manier het karakter krijgt van een onroerend goed of van een roerend goed onroerend door bestemming.

De maximale kostprijs van het (na opdracht) gerealiseerde kunstwerk, alles inbegrepen, (dus ook de BTW, eventueel vervoer, kosten voor realisatie en/of montage ter plaatse, enz.) bedraagt volgens de normen van het decreet van 23 december 1986, circa BEF.

Verschillende kunstdisciplines zijn mogelijk, gaande van muur-, doek-, paneel- of wandschilderingen, over mozaïeken en laag- en hoogreliëfs tot installationele kunstwerken. Het onderwerp van de wedstrijd evenals de materiaalkeuze is vrij.

Deelnemingsvoorwaarden

Artikel 4

Alle kunstenaars kunnen aan deze wedstrijd deelnemen, mits ze voldoen aan de volgende voorwaarden :

- a) werkzaam zijn in Vlaanderen;
- b) geen deel uitmaken van de jury die over de ontwerpen zal oordelen.

Procedure

Artikel 5

Elk dossier met ontwerp moet, tegen uiterlijk afgegeven worden bij het secretariaat van de initiatiefnemer, gemeentehuis, gemeentelaan 1, Ekelgem. Te laat ingediende ontwerpen worden niet in aanmerking genomen voor beoordeling door de jury. Voor de per post ingediende dossiers geldt de postdatum als datum van indiening.

Dit dossier bevat:

- de schetsen van de compositie vanuit verschillende gezichtshoeken met een beschrijving. De integratie van de compositie binnen de architecturale context moet er duidelijk uit blijken;
- de filosofie achter het kunstwerk en achter de voorgestelde integratie;
- de materiaalkeuze met gedetailleerde beschrijving van de materialen;
- de afmetingen;
- een eerste kostenraming (kunstenaarsloon, materialen, BTW en plaatsing inbegrepen);
- alle andere gegevens die kunnen bijdragen om een duidelijk zicht te krijgen op het ontwerp;
- de identificatiegegevens en een curriculum vitae van de kunstenaar, in een afzonderlijke gesloten omslag.

Artikel 6

- De jury selecteert een aantal deelnemers die de opdracht krijgen hun ontwerp uit te werken in een maquette.

De maquette wordt bezorgd tegen .

Met de maquette worden ook volgende bijkomende gegevens bezorgd:

- de definitieve kostprijs (kunstenaarsloon, BTW en plaatsing inbegrepen);
- de technische gegevens nodig om het kunstwerk te plaatsen;
- onderhoudswijze en kostenraming werking/onderhoud van het kunstwerk;
- een beschrijving van de eventuele wijzigingen van de gegevens uit het oorspronkelijk dossier.

Artikel 7

- De jury kan in elke fase de deelnemers vragen hun project te komen toelichten.
- De jury neemt een beslissing voor 10 januari 1998 en deelt deze gemotiveerde beslissing mee aan de initiatiefnemer.
- De uiteindelijke beslissing over de keuze ligt bij de initiatiefnemer.
- Als de jury en/of de initiatiefnemer van oordeel zijn dat geen enkel ontwerp geschikt is, kan de initiatiefnemer ook beslissen geen opdracht tot uitvoering te geven.
- De datum van definitieve realisatie wordt bepaald in overleg met de initiatiefnemer.

Algemene bepalingen

Artikel 8

Tegen de beslissing van de jury en de initiatiefnemer bestaat geen verhaal.

Artikel 9

Tijdens de uitvoering van de opdracht kan de initiatiefnemer, na afspraak met de kunstenaar, de werkplaats bezoeken om de conformiteit met het ontwerp na te gaan. Als het kunstwerk niet conform het ontwerp is, kan het geweigerd worden.

Artikel 10

De ontwerp-kosten voor het maken van de maquette worden tot maximum terugbetaald.

BEF

Artikel 11

Enkel het definitief gekozen ontwerp wordt voor uitvoering aanvaard.
Er zijn geen bijkomende prijzen of vergoedingen.

Artikel 12

Het bekroonde ontwerp blijft na de wedstrijd eigendom van de initiatiefnemer. De niet geselecteerde ontwerpen en maquettes blijven eigendom van de kunstenaars, die op eigen kosten zorgen voor een eventuele verzekering tegen diefstal of beschadiging en voor het transport heen en terug.

Artikel 13

Door een ontwerp in te sturen gaat men akkoord met dit reglement.

De inzendingen:

Het dossier wordt toegestuurd aan de heer Sven Deryck, gemeentelaan 1, Ekelgem met als vermelding "wedstrijd integratie kunstwerk gebouwencomplex "Ten Anker".

*De Vlaamse minister van Financiën,
Begroting en Gezondheidsbeleid*

OMZENDBRIEF GZI-VIPA 96/1

7 februari 1996

**Aan de raden van bestuur van
de door het VIPA gesubsidieerde instellingen**

Betreft: *Integratie van kunstwerken in gebouwen.*

Reeds op 23 december 1986 keurde de Vlaamse Raad een decreet goed met betrekking tot de integratie van kunstwerken in gebouwen van openbare diensten en daarmee gelijkgestelde diensten en van door de overheid gesubsidieerde inrichtingen, verenigingen en instellingen die tot de Vlaamse Gemeenschap behoren.

Dit decreet bepaalt dat *iedere publieke rechtspersoon die geheel of gedeeltelijk lastens de begroting van de Vlaamse Gemeenschap een gebouw opricht of verbouwt, alsmede iedere private rechtspersoon die met ten minste dertig ten honderd subsidie lastens de begroting van de Vlaamse Gemeenschap een gebouw opricht of verbouwt, ertoe gehouden is volgens de hierna volgende schaal een bepaald percentage van de bouwkosten te besteden aan in het gebouw geïntegreerde kunstwerken (zie decreet als bijlage).*

Het bedrag dat aan de integratie van kunstwerken besteed moet worden, wordt als volgt bepaald :

- 2% voor de eerste schijf, lager of gelijk aan 10 miljoen frank
- 1,5% voor de tweede schijf, hoger dan 10 miljoen frank en lager dan 50 miljoen frank
- 1% voor de derde schijf, hoger dan 50 miljoen frank en lager dan 100 miljoen frank
- 0,5% voor de derde schijf hoger dan 100 miljoen frank

Als minister bevoegd voor het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden wil ik nagaan in welke mate tot op heden aan het decreet gevolg werd gegeven. Tevens wil ik erop toezien dat de bepalingen van het decreet in de toekomst strikt worden nageleefd.

Om zicht te krijgen op de naleving van het decreet, worden alle voorzieningen die in de periode 1987-1995 bouwsubsidies hebben ontvangen, verzocht door middel van bijgaand antwoordformulier (formulier 1) kenbaar te maken, ten eerste, of ze de bepalingen van het decreet hebben gevolgd, ten tweede, hoe ze de bepalingen van het decreet hebben gevolgd.

Met ingang van 1996 zullen alle nieuwe aanvragen (formulier 2) tot het bekomen van investeringssubsidies slechts ontvankelijk kunnen verklaard worden als de bouwplannen en het lastenboek een geïntegreerd kunstwerk voorzien ter waarde van het decretaal bepaalde percentage van de totale bouwkost (1ste, 2de en 3de projectfase). De kostprijs van de geïntegreerde

kunstwerken wordt in aanmerking genomen voor een investeringssubsidie binnen de vastgestelde bedragen of maxima die weergegeven zijn in de sectorale VIPA-besluiten van de Vlaamse regering.

Beide formulieren dienen teruggestuurd te worden naar :

V.I.P.A.

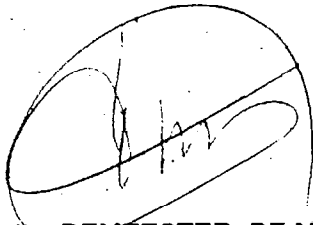
t.a.v. de heer E. VAN LERBERGHE

Markiesstraat 1

1000 BRUSSEL

Voor een kwaliteitsvolle invulling van deze regeling kan U desgewenst beroep doen op de afdeling Beeldende Kunst en Musea, Administratie Kunst van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Parochiaanstraat 15 te 1000 Brussel (tel. : 02/501.68.34).

De naleving van dit decreet zal bijdragen tot een verhoogde kwaliteit van het verblijf in de Vlaamse voorzieningen binnen het VIPA. Een meer kunstzinnige vormgeving voegt aan de gebouwen een immateriële meerwaarde toe en draagt aldus bij tot het creëren van een heilzame en klantvriendelijke leefomgeving. Zeker in verzorgingsinstellingen waar men als patiënt veelal "noodgedwongen" verblijft, is het van belang dat men er zich thuis kan voelen.

Wivina DEMEESTER- DE MEYER
Vlaams minister van Financiën, Begroting
en Gezondheidsbeleid.

Formulier 1

VERKLARING i.v.m. de toepassing van het decreet dd. 23 december 1986 houdende de integratie van kunstwerken in gebouwen van openbare diensten en daarmee gelijkgestelde diensten en van door de overheid gesubsidieerde inrichtingen, verenigingen en instellingen die tot de Vlaamse Gemeenschap behoren.

Ondergetekenden, die optreden namens (VZW, OCMW, ...) verklaren tussen 1/1/1987 en 31/12/1995 volgende subsidies in het kader van het Vlaams Fonds voor de Bouw van Ziekenhuizen en Medisch Sociale Instellingen en/of het VIPA ontvangen te hebben.

Subsidiebedrag**Aard der werken**

.....

.....

In het kader van het decreet dd. 23/12/1986 werden volgende investeringen gedaan.

Investeringsbedrag
Omschrijving Kunstwerk
 (met vermelding van de naam van de kunstenaar)

.....

.....

De algemene
directeur

De voorzitter van de
beheerraad.

Handtekening

Naam

Terug te bezorgen aan :

VIPA

t.a.v. de heer E. VAN LERBERGHE

Markiesstraat 1

1000 BRUSSEL

Formulier 2

VERKLARING i.v.m. de toepassing van het decreet dd. 23 december 1986 houdende de integratie van kunstwerken in gebouwen van openbare diensten en daarmee gelijkgestelde diensten en van door de overheid gesubsidieerde inrichtingen, verenigingen en instellingen die tot de Vlaamse Gemeenschap behoren.

Ondergetekenden, die optreden namens (VZW, OCMW, ...)

verklaren de bepalingen van het in hoofding vermelde Vlaamse decreet te zullen toepassen voor het project

waarvan heden de subsidiebelofte wordt aangevraagd.

Berekeningswijze :

Totaal bedrag project
(Excl. BTW.)

2% < 10 miljoen

1,5% 10-50 milj.

1% 50-100 milj.

0,5% 100 milj.

Totaal :

Dit bedrag wordt voorzien voor de verwezenlijking van een geïntegreerd kunstwerk. De naam van de kunstenaar en de voorstelling van het geïntegreerd kunstwerk zullen medegedeeld worden aan het VIPA ten laatste na aanbesteding van de eerste projectfase en voor de aanvang der werken.

De algemene
directeur

De voorzitter van de
beheerraad.

Handtekening

Naam

Terug te bezorgen aan :

VIPA

t.a.v. de heer E. VAN LERBERGHE

Markiesstraat 1

1000 BRUSSEL

23 december 1986 - (B.S. 13.02.1987) - Decreet houdende integratie van kunstwerken in gebouwen van openbare diensten en daarmee gelijkgestelde diensten en van door de overheid gesubsidieerde inrichtingen, verenigingen en instellingen die tot de Vlaamse Gemeenschap behoren

De Vlaamse Raad heeft aangenomen en Wij, Executieve, bekrachtigen hetgeen volgt:

Art. 1. Dit decreet regelt een aangelegenheid bedoeld in artikel 59bis van de Grondwet.

Art. 2. Iedere publieke rechtspersoon die geheel of gedeeltelijk lastens de begroting van de Vlaamse Gemeenschap een gebouw opricht of verbouwt, alsmede iedere private rechtspersoon die met ten minste dertig ten honderd subsidie lastens de begroting van de Vlaamse Gemeenschap een gebouw opricht of verbouwt, is ertoe gehouden volgens de hierna volgende schaal een bepaald percentage van de bouwkosten te besteden aan in het gebouw geïntegreerde kunstwerken :

- 2 ten honderd voor de eerste schijf, lager of gelijk aan 10 miljoen frank;
- 1,5 ten honderd voor de tweede schijf, hoger dan 10 miljoen frank en lager dan 50 miljoen frank;
- 1 ten honderd voor de derde schijf, hoger dan 50 miljoen frank en lager dan 100 miljoen frank;
- 0,5 ten honderd voor de schijf hoger dan 100 miljoen frank;

Art. 3. Artikel 2 is niet van toepassing wanneer de bouwkosten minder dan 5 miljoen frank bedragen. Het is eveneens niet van toepassing wanneer het gaat om werken aan als monument geklasseerde gebouwen of wanneer het de bouw betreft van zuivere technische installaties.

Art. 4. Geen subsidie voor het oprichten van gebouwen van openbaar nut kan door de Vlaamse Executieve worden toegekend tenzij de bouwplannen en het lastenboek voorzien in in het bouwwerk geïntegreerde kunstwerken ter waarde van het percentage van de totale bouwkosten voorgeschreven door artikel 2.

Art. 5. Als kunstwerk wordt beschouwd elke vorm van scheppend werk, uitgevoerd door een levend kunstenaar op het gebied van de meest diverse kunstdisciplines. Het kunstwerk kan uitgevoerd worden in een atelier of verwezenlijkt op de bouwwerf.

Het kunstwerk dient geïncorporeerd te worden in het gebouw, de infrastructuur of de omgeving sensu stricto, zodat het het karakter krijgt van een onroerend goed of van een roerend goed onroerend door de bestemming.

Art. 6. Dit decreet treedt in werking op 1 juli 1987. Het is evenwel niet toepasselijk op de bouwwerken waarvoor reeds een bouwvergunning verleend werd op het ogenblik dat het decreet van kracht wordt.

Beide formulieren dienen teruggestuurd te worden naar :

V.I.P.A.

t.a.v. de heer E. VAN LERBERGHE

Markiesstraat 1

1000 BRUSSEL

Voor een kwaliteitsvolle invulling van deze regeling kan U desgewenst beroep doen op de afdeling Beeldende Kunst en Musea, Administratie Kunst van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Parochiaanstraat 15 te 1000 Brussel (tel. : 02/501.68.34).

De naleving van dit decreet zal bijdragen tot een verhoogde kwaliteit van het verblijf in de Vlaamse voorzieningen binnen het VIPA. Een meer kunstzinnige vormgeving voegt aan de gebouwen een immateriële meerwaarde toe en draagt aldus bij tot het creëren van een heilzame en klantvriendelijke leefomgeving. Zeker in verzorgingsinstellingen waar men als patiënt veelal "noodgedwongen" verblijft, is het van belang dat men er zich thuis kan voelen.

Wivina DEMEESTER- DE MEYER
Vlaams minister van Financiën, Begroting
en Gezondheidsbeleid.